

Trestný čin neoprávneného nakladania s odpadmi

(§ 302 Trestného zákona)

TÓTH, K., KÁDEK, P., PAGÁČOVÁ, I.

Katedra medicínskeho práva SZU, Vedúci: prof. JUDr. Karol TÓTH, PhD., MPH

Súhrn

Článok obsahuje charakteristiku vybraných skutkových podstát trestného činu neoprávneného nakladania s odpadmi, ktoré súvisia s trestnoprávnou zodpovednosťou vyvodzovanou v rámci verejného zdravotníctva. Cieľom článku je analýza základných pojmov súvisiacich s uvedeným trestným činom, ako aj sankcií, ktoré sú s ním späté.

Kľúčové slová: Trestný čin. Verejné zdravotníctvo. Trestnoprávna zodpovednosť. Neoprávnené nakladanie s odpadmi.

Trestný čin neoprávneného nakladania s odpadmi je zaradený do druhého dielu šiestej hlavy Trestného zákona, ktorá zakotvuje trestné činy proti životnému prostrediu a jeho objektom je ochrana životného prostredia ako aj života a zdravia človeka pred odpadmi, ktoré predstavujú jeden z druhov environmentálneho rizika.

Pod všeobecne záväznými predpismi upravujúcimi nakladanie s odpadmi sa rozumejú najmä zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a súvisiace predpisy, Bazilejský dohovor o riadení pohybov nebezpečných odpadov cez hranice štátov a ich zneškodňovaní ako aj smernice Rady EÚ a Európskeho parlamentu.

Odpadom je hnutelná vec uvedená v prílohe č.1 zákona o odpadoch (napr. výrobky nezodpovedajúce požadovanej akosti alebo po záruke, nehodou znehodnotený materiál, odpad po čistiacich operáciách, obalové materiály, vyradené batérie, znečistené kyseliny,

odpad z priemyselných procesov, odpad z ťažby, obrábania a tvarovania, znehodnotenú materiálu), ktorej sa držiteľ, zbavuje, chce sa jej zbaviť, alebo je povinný sa jej zbaviť.

Pôvodcom odpadu je každý koho činnosťou odpad vzniká, ako aj ten kto vykonáva úpravu, zmiešavanie alebo iné úkony, ktorými mení povahu alebo zloženie týchto odpadov. Pojem nakladanie s odpadmi zahŕňa ich zber, prepravu, zhodnocovanie, zneškodňovanie vrátane starostlivosti o miesto zneškodňovania. Zber odpadov je činnosť, prostredníctvom ktorej sa odpad zhromažďuje, triedi alebo zmiešava za účelom jeho prepravy. Pod zhodnocovaním odpadov sa rozumejú činnosti, ktoré vedú k využitiu ich fyzikálnych, chemických a biologických vlastností, a ku ich recyklácii a druhotnému využitiu (napr. ako palivo, spätné získavanie, organických látok, kovov, anorganických látok, prečisťovanie oleja).

Zneškodňovanie odpadov je také nakladanie s nimi, ktoré nespôsobuje poškodzovanie životného prostredia, alebo ohrozovanie zdravia ľudí (napr. skládky odpadov, ukladanie do povrchových nádrží, spaľovanie, zmiešavanie).

Pod pojmom nebezpečné odpady zákon rozumie odpady, ktoré obsahujú aspoň jednu nebezpečnú vlastnosť, ktorou napr. môže byť výbušnosť, horľavosť, dráždivosť, leptavosť, karcinogenosť, infekčnosť, mutagenosť, toxicita.

Fyzické a právnické osoby sú povinné nakladať s odpadmi v súlade so zákonom o odpadoch (vrátane povinností zakotvených v rozhodnutiach a povoleniach vydaných na základe tohto zákona) a zabezpečiť ochranu života a zdravia ľudí a životného prostredia. Zákon o odpadoch napr. zakazuje uloženie odpadu na inom mieste, ako na to určenom, zneškodniť odpad iným spôsobom ako v súlade so zákonom, vykonávať prepravu odpadov a skládkovanie odpadov v rozpore so zákonom a vykonávať zákonom stanovené činnosti bez súhlasu alebo v rozpore s ním.

Na vyvodenie zodpovednosti pri všetkých skutkových podstatách trestného činu neoprávneného nakladania s odpadmi Trestný zákon vyžaduje úmyselné zavinenie. Trestný čin je spáchaný úmyselne, ak páchatel' chcel spôsobom uvedeným v tomto zákone porušiť alebo ohroziť záujem chránený týmto zákonom (priamy úmysel), alebo vedel že svojim konaním môže také porušenie alebo ohrozenie spôsobiť, a pre prípad, že ho spôsobí bol s tým uzrozumený (nepriamy úmysel).

Kto nakladá s odpadmi v malom rozsahu v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky. Pod pojmom v malom rozsahu Trestný zákon rozumie sumu dosahujúcu najmenej 266 eur.

Odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky sa páchatel' potrestá, ak spácha čin vo väčšom rozsahu. Pod väčším rozsahom Trestný zákon rozumie sumu dosahujúcu najmenej 2660 eur.

Odňatím slobody na jeden rok až päť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin v značnom rozsahu. Pod značným rozsahom sa rozumie suma dosahujúca najmenej 26 600 eur.

Pri vyššie uvedených troch skutkových podstatách trestného činu neoprávneného nakladania s odpadmi, by trestný súd mohol odsúdiť páchatel'a na podmienený trest odňatia slobody.

Odňatím slobody na tri roky až osem rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin vo veľkom rozsahu. Pod veľkým rozsahom Trestný zákon rozumie sumu dosahujúcu najmenej 133 000 eur. Pri tejto skutkovej podstate, by už súd nemohol odsúdiť páchatel'a na podmienený trest odňatia slobody.

Literatúra :

1. IVOR, J. a kol.: Trestné právo hmotné 2. Všeobecná časť. Bratislava: IURA EDITION, 2010. 625 s. ISBN 978-80-8078-308-2.
2. KOŠIČIAROVÁ, S. a kol.: Právo životného prostredia. 1.časť. Šamorín: HEURÉKA, 2002. 380 s. ISBN 8089122-01-9.

3. KOŠIČIAROVÁ, S. a kol.: Právo životného prostredia. 2. časť. Šamorín: HEURÉKA, 2003. 239 s. ISBN 8089122-01-9.
4. Zákon NR SR č. 300 z 20. mája 2005 Trestný zákon.
5. Zákon NR SR č. 223 z 15. mája 2001 o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Adresa autora:

prof. JUDr. KAROL Tóth, PhD.

Katedra medicínskeho práva

Slovenská zdravotnícka univerzita

Limbová 14

833 03 Bratislava 37

